

I N F O R M A C I J A

o zaključivanju Tehničkog sporazuma između Ministarstva odbrane Republike Albanije, Ministarstva odbrane Republike Bugarske, Ministarstva odbrane Republike Hrvatske, Ministarstva odbrane Savezne Republike Njemačke, Ministarstva odbrane Republike Italije, Ministarstva Kosovskih snaga bezbjednosti, Ministarstva odbrane Crne Gore, Ministarstva odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Ministarstva nacionalne odbrane Republike Poljske, Generalštaba Republike Turske, Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Ministarstva odbrane Sjedinjenih Američkih Država, u pogledu pružanja podrške države domaćina za izvođenje Vježbe „Albanski napor 19“ (Albanian Effort 19) na teritoriji Republike Albanije

U skladu sa Članom 4b Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu i odobrenim Planom međunarodnih vježbi pripadnika Vojske Crne Gore u 2019. godini, ministar odbrane odobrio je učešće dva pripadnika Vojske Crne Gore na Vježbi „Albanski napor 19“ (Albanian Effort 2019). (u daljem tekstu: Vježba).

Na Vježbi pored pripadnika Vojske Crne Gore, učestvuju oružane snage Republike Albanije, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Republike Kosovo, Republike Sjeverne Makedonije, Republike Poljske, Savezne Republike Njemačke, Republike Italije, Republike Turske, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i formacije Oružanih snaga SAD stacioniranih u Evropi. Vježba se realizuje od 09. do 17.09.2019. godine, na Vojnom poligonu „Biza“, Republika Albanija.

Cilj Vježbe je unapređenje znanja, razumijevanja i sposobnosti jedinica, komandanata i komandira Oružanih snaga Republike Albanije i partnera koji učestvuju u planiranju i izvođenju cijelog spektra operacija odgovora na krize - NA5CRO (Non Article 5 Crisis Response Operations).

Koncept Vježbe obuhvata strukturu jedinica do niva bataljona, sastavljenju od jedinica Oružanih snaga Republike Albanije, kao i jedinica iz partnerskih zemalja. Jedinice će biti razmještene u kriznom području i angažovane na ponovnom uspostavljanju mira i sigurnosti u ovom području. Kroz scenario Vježbe provjerava se efikasnost procedura angažovanih snaga opredjeljenih za ponovno uspostavljanje mira u kriznom području.

Realizacijom aktivnosti na Vježbi, Vojska Crne Gore podiže nivo obučenosti, razmjenjuje iskustva, ostvaruje jačanje saradnje i povjerenja sa partnerskim zemljama i usvaja NATO standarde i procedure, neophodne za povećanje operativnih sposobnosti za angažovanje snaga na uspostavljanju mira u kriznim područjima.

U cilju priprema za realizaciju Vježbe, do sada su održane tri konferencije, Inicijalna, Glavna planska i Finalna koordinaciona konferencija, tokom kojih je usaglašen Koncept operacije i obaveze predstavnika zemalja učesnica, kao i brojna veličina jedinica i štabnih elemenata oružanih snaga zemalja učesnica.

Procijenjeni troškovi za učešće pripadnika Vojske Crne Gore na Vježbi iznose oko 700,00 eura i planirani su Budžetom za 2019. godinu.

TEHNIČKI SPORAZUM (TS)

IZMEĐU

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE ALBANIJE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE BUGARSKE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

I

MINISTARSTVA ODBRANE SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE ITALIJE

I

MINISTARSTVA KOSOVSKIH SNAGA BEZBJEDNOSTI

I

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE

I

MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE REPUBLIKE POLJSKE

I

GENERALŠTABA REPUBLIKE TURSKE

I

**MINISTARSTVA ODBRANE UJEDINJENOG KRALJEVSTVA VELIKE BRITANIJE I
SJEVERNE IRSKE**

I

MINISTARSTVA ODBRANE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

U POGLEDU

**PRUŽANJA PODRŠKE DRŽAVE DOMAĆINA ZA IZVOĐENJE VJEŽBE „ALBANSKI NAPOR
19“ (ALBANIAN EFFORT 19) NA TERITORIJI REPUBLIKE ALBANIJE**

UVOD

Ministarstvo odbrane Republike Albanije, Ministarstvo odbrane Republike Bugarske, Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske, Ministarstvo odbrane Savezne Republike Njemačke, Ministarstvo odbrane Republike Italije, Ministarstvo Kosovskih snaga bezbjednosti, Ministarstvo odbrane Crne Gore, Ministarstvo odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Ministarstvo nacionalne odbrane Republike Poljske, Generalštab Republike Turske, Ministarstvo odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, Ministarstvo odbrane Sjedinjenih Američkih Država, u daljem tekstu “Učesnici”,

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum između članica Sjevernoatlantskog ugovora u pogledu statusa njihovih snaga (NATO SOFA), od 19. juna 1951. godine,

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir (engl. PfP SOFA) u pogledu statusa njihovih snaga, od 19. juna 1995. godine, uključujući i Dodatni protokol ovog Sporazuma, od 19. juna 1995. godine,

UZIMAJUĆI U OBZIR postojeće bilateralne memorandume o razumijevanju između Učesnika;

UZIMAJUĆI U OBZIR učešće snaga Učesnika u Vježbi „Albanski napor 19“ (Albanian Effort 19), na teritoriji Republike Albanije

U ŽELJI DA USPOSTAVE dogovore u pogledu podrške države domaćina koji će se primjenjivati tokom Vježbe „Albanski napor 19“ (Albanian Effort 19);

Učesnici su se sporazumjeli o sljedećem:

Član 1 Definicije

1.1 Ukoliko drugo značenje nije navedeno u ovom Tehničkom sporazumu (u daljem tekstu TS) i njegovoj propratnoj dokumentaciji, primjenjivaće se NATO Glosar izraza i definicija (AAP-6), kao i definicije navedene u Savezničkim publikacijama (AACP-2) DIO I (Smjernice i odredbe za memorandume o razumijevanju).

1.2 Dodatno, u svrhu ovog TS, primjenjuju se sljedeće definicije:

- a. **Vježba – Vježba „Albanski napor 19“ (Albanian Effort 19)** održaće se u Albaniji između **9. septembra 2019.** i približno **17. septembra 2019. godine**. Vježba predstavlja albansku nacionalnu Vježbu sa učešćem multinacionalnih snaga iz NATO i zemalja regiona, koja za cilj ima unapređenje znanja, razumijevanja i vještina AAF jedinica i lidera, kao i multinacionalnih partnera koji u Vježbi učestvuju, u pogledu planiranja i izvršavanja vojnih operacija punog spektra kao dio NATO CTJF, s naglaskom na operativni i taktički nivo.
- b. **Država domaćin (DD):** Republika Albanija.

- c. **Država pošiljalac (DP)** – Snage Učesnika na teritoriji DD koje će učestvovati u Vježbi, uključujući svo osoblje, predmete i zalihe, kao i sve civilne komponente tih snaga. Izraz se takođe odnosi i na sve brodove, letjelice, vozila, skladišta, opremu, naoružanje (izuzev nuklearnog, radioaktivnog, hemijskog i biološkog) i zalihe, kao i sve resurse za kretanje kopnom, vazduhom i morem, zajedno sa svim propratnim uslugama neophodnim za razmještaj ili podršku snaga.
- d. **Podrška države domaćina (PDD)** – Civilna i vojna podrška koju DD pruža snagama koje se nalaze, djeluju na ili prelaze preko teritorije, teritorijalnih voda i vazdušnog prostora DD, u svrhu ovog TS.
- e. **Gostujuće snage (GS)** – Vojno osoblje i predmeti, uključujući sve civilne komponente tih snaga, za potrebe Vježbe. Izraz se takođe odnosi i na sve letjelice, vozila, skladišta, opremu, naoružanje i zalihe, kao i sve resurse za kretanje kopnom, vazduhom i morem, zajedno sa svim propratnim uslugama, uključujući i podugovarače koji će biti upućeni sa ili pružati podršku snagama u svrhu Vježbe.
- f. **Zaštita snaga (ZS)** – Sve preduzete mjere i postupci za smanjenje osjetljivosti osoblja, objekata i operacija na bilo koju prijetnju, u bilo kojoj situaciji, kako bi se sačuvala sloboda djelovanja i operativna efikasnost snaga.
- g. **Područja Vježbe** - Područja u Republici Albaniji definisana u planovima Vježbe, na koja se snage upućuju u svrhu izvođenja Vježbe.
- h. **Komanda Vježbe** – Generalštab Vojske Albanije / Združena operativna komanda.
- i. **Komanda PDD** - Generalštab Oružanih snaga Republike Albanije.
- j. **Oprema.** Predmeti neophodni za izvođenje Vježbe, uključujući oružje, vozila, opremu za CIS (komunikacioni i informacioni sistemi), opremu lične zaštite, koje ne obezbjeđuje DD.
- k. **Popuna i usluge.** Sve kategorije popuna i usluga neophodnih GS za potrebe izvođenja Vježbe, koje ne obezbjeđuje DD.

Član 2 Svrha i cilj

2.1. Svrha ovog TS je da utvrdi opšta načela i procedure za određivanje mjesta za izvođenje Vježbe i sredstva koje DD obezbjeđuje snagama, a koje se odnose na njihovo upućivanje, izvršenje i povratak sa Vježbe. Ovaj TS takođe potvrđuje primjenu gore navedenih međunarodnih sporazuma za Vježbu i podršku snaga DP tokom njihovog prisustva na teritoriji DD.

2.2 Cilj Vježbe „Albanski napor 19“ (Albanian Effort 19) je unapređenje znanja, razumijevanja i vještina jedinica i lidera Albanskih oružanih snaga, kao i multinacionalnih partnera koji u Vježbi učestvuju, u pogledu planiranja i izvršavanja vojnih operacija punog spektra kao dio NATO CTJF, s

naglaskom na taktički nivo.

2.3. Aneksi ovog TS čine njegov sastavni dio te ih stoga ne treba tumačiti odvojeno.

2.3.1 **Aneks A** – Logistički aneks za svu logističku podršku za potrebe Vježbe.

2.4. Ovaj TS nema za cilj da stvori prava i obaveze u skladu sa međunarodnim pravom, a koja već ne postoje u skladu sa međunarodnim sporazumima između Učesnika. Ovaj TS nema za cilj da bude u suprotnosti sa nacionalnim zakonodavstvom Učesnika, niti da bude u suprotnosti sa, da dopunjuje, niti da zamjenjuje važeće međunarodne sporazume i obaveze i nadležnosti koje iz istih proističu. U slučaju nepodudaranja, primjenjuje se važeće nacionalno i/ili međunarodno pravo. Učesnici će jedni druge odmah obavijestiti o takvom slučaju.

Član 3 **Trajanje podrške**

3.1. DD će obezbijediti podršku snagama upućenim na Vježbu, u punom kapacitetu, u skladu sa ovim TS.

Član 4 **Obaveze Učesnika**

4.1. **Obaveze DD:**

- a. Upravlјati PDD tokom Vježbe (upućivanje, period izvršenja, povratak u matičnu zemlju).
- b. Obezbijediti neophodnu logističku podršku i usluge u skladu sa Aneksom A i ostalim relevantnim dokumentima. U cilju pružanja podrške, DD će uspostaviti sve neophodne dogovore s izvorima podrške.
- c. Olakšati upotrebu aerodroma, luka, puteva, pruge, oblasti i infrastrukture i preduzeti sve mjere u cilju osiguravanja ulaska, prijema, privremenog boravka, upućivanja, povratka i održavanja snaga.
- d. Dodijeliti oficira za vezu u grupu za podršku DD, u cilju koordinisanja interakcije između vojnih i civilnih organa DD.
- e. Voditi odgovarajuću administrativnu i finansijsku evidenciju i vršiti kontrolu procedura za nadoknade Ministarstvu odbrane DD za usluge i predmete koje obezbijedi snagama na bazi nadoknade.
- f. Obezbijediti pisane informacije na engleskom jeziku o propisima DD u oblasti zaštite životne sredine, zdravlja i bezbjednosti, kao i o procedurama DD koje utiču na Vježbu, najkasnije 30 dana prije dolaska snaga DP na teritoriju DD.
- g. Snositi odgovornost za oružanu bezbjednost i zaštitu snaga, u skladu sa NATO /PfP SOFA i drugim važećim sporazumima zaključenim sa DD.

- h. Standard roba i usluga koje obezbjeđuje DD biće u skladu sa Aneksom A i drugim relevantnim dokumentima.
- a) DD će zadržati kontrolu nad sopstvenim PDD resursima, osim u slučaju kada se iste odrekne.
- b) Obezbijediti Učesnicima pisane informacije na engleskom jeziku o propisima i procedurama DD u oblasti zdravlja i bezbjednosti.
- c) DD će obezbijediti snagama DP vojnu pratnju od mjesta ulaska (POE) na teritoriju DD do područja Vježbe, kao i od područja Vježbe do mjesta izlaska (POD).
- d) U slučaju incidenta/nezgode u vezi sa snagama DP, DD će obezbijediti mjesto incidenta/nezgode. Predstavnik DP ima pravo da prisustvuje istrazi, kao i da dobije primjerak dokumenata koji se na istu odnose, u skladu sa zakonodavstvom DD.
- e) Po dolasku na područje Vježbe, informisati osoblje DP o osnovnim načelima sprovođenja Vježbe, statusu snaga i važećem zakonodavstvom u zemlji.
- f) Omogućiti osoblju DP da posjeduje i nosi oružje tokom boravka na teritoriji DD u svrhu Vježbe, pod uslovom da je osoblje za to ovlašćeno svojim naredbama, i da je to u skladu sa ciljevima Vježbe.
- g) Uspostaviti procedure za bezbjednost informacija kojih se osoblje DP mora pridržavati, uključujući i mjere zaštite od računarskih virusa koji bi mogli pogoditi računare koji će se upotrebljavati tokom Vježbe.

4.2. Obaveze SN:

- a) Izvesti Vježbu u skladu sa ovim TS i drugim relevantnim dokumentima.
- b) Preuzeti odgovornost za pružanje lične logističke podrške, izuzimajući podršku koju pruža DD.
- c) Uspostaviti ili zaključiti zatražene i neophodne sporazume sa odgovarajućim izvorima/agencijama (uključujući civile i komercijalne izvore) u cilju pružanja pravovremene i efikasne podrške snagama.
- d) Upotrebljavati pozajmljene predmete i objekte DD pažljivo i vratiti ih u istom stanju u kom su primljeni, izuzimajući tragove normalnog korišćenja.
- e) Koordinisati kretanje opasnih predmeta i eksploziva sa komandantom PDD. U slučaju takvog transporta, DP precizno definiše i dostavlja listu opasnih predmeta i materijala. Komandant PDD nadgleda opremu sa liste, kao i transport iste.
- f) Dostavljati sve naknadne izmjene u zahtjevima DP i izvještaje o statusu DD i Komandi Vježbe, tokom trajanja Vježbe.
- g) Dodijeliti neophodno osoblje u tim/timove za vezu.
- h) Pridržavati se propisa i procedura DD u oblasti zaštite životne sredine, zdravlja i bezbjednosti, u pogledu skladištenja, kretanja ili odlaganja opasnih predmeta.

Član 5 Ulazak i izlazak

5.1 Snage DP izuzete su od zahtjeva za vizu i procedura DD za registraciju i kontrolu stranaca po dolasku u/odlasku sa teritorije DD. Ovim se neće smatrati da je vojno osoblje DP steklo pravo na stalno boravište ili prebivalište na teritoriji DD. Dokumenta koja snage DP treba da podnesu na uvid, na zahtjev, odrediće DD, u skladu sa članom 3, stav 2 NATO SOFA.

5.2 Po dolasku na/odlasku sa teritorije DD, DP mora dostaviti DD Obrazac 302 ili odgovarajući obrazac koji odredi DD. Carinske procedure biće u skladu sa NATO/PfP SOFA i odvijace se na naprikladniji način. DP biće omogućeno da dostavi neophodni Obrazac 302 ili odgovarajući obrazac na mjestu odredišta, u cilju ubrzavanja procedura prelaska granice.

5.3 DP obavještava DD sa listom pripadnika snaga DP i Obrascem 302 ili odgovarajućim obrascem koji odredi DD, najmanje 40 dana prije dolaska snaga i opreme, uključujući:

- a) Detaljnu listu osoblja DP, detaljnu listu vozila, zaštitne opreme i elektronskih uređaja SN.
- b) Mjesta ulaska (POE), rutu i raspored kretanja od POE na teritoriju DD do područja Vježbe, kao i od područja Vježbe do mjesta izlaska (POD).

Član 6

Pravni aspekti

6.1. Kada su u pitanju države učesnice NATO/PfP SOFA, status njihovih snaga tokom boravka na teritoriji DD reguliše se u skladu sa NATO/PfP SOFA, po potrebi.

6.2. Kada su u pitanju države koje nisu učesnice NATO/PfP SOFA, status njihovih snaga tokom boravka na teritoriji DD reguliše se važećim međunarodnim sporazumima sa DD.

Kada su u pitanju Kosovske snage bezbjednosti, status njihovih snaga tokom boravka na teritoriji DD reguliše se „Sporazumom između Republike Albanije i Republike Kosovo o statusu pripadnika Oružanih snaga Republike Albanije i snaga bezbjednosti Republike Kosovo tokom njihovog privremenog boravka na teritoriji dviju država“, potpisanim u Prizrenu, 1.7.2013. godine.

6.3. Tokom boravka na teritoriji DD, pripadnici GS pridržavaće se nacionalnog zakonodavstva i propisa DD, u skladu sa članom II NATO SOFA i bilateralnim sporazumima, po potrebi.

Član 7

Nadležnost

7.1. Kada su u pitanju države učesnice NATO/PfP SOFA, sva pitanja krivične i disciplinske nadležnosti koja se mogu javiti tokom Vježbe regulišu se članom VII NATO SOFA, kao i relevantnim odredbama PfP SOFA.

7.2. Kada su u pitanju države koje nisu učesnice NATO/PfP SOFA, sva pitanja krivične i disciplinske nadležnosti koja se mogu javiti tokom Vježbe dok borave na teritoriji DD regulišu se važećim međunarodnim sporazumima sa DD.

7.3 Kada su u pitanju Kosovske snage bezbjednosti, sva pitanja krivične i disciplinske nadležnosti koja se mogu javiti tokom Vježbe dok borave na teritoriji DD regulišu se „Sporazumom između Republike Albanije i Republike Kosovo o statusu pripadnika oružanih snaga Republike Albanije i snaga bezbjednosti Republike Kosovo tokom njihovog privremenog boravka na teritoriji dviju država“, potpisanim u Prizrenu, 1.7.2013. godine.

Član 8

Oporezivanje

7.1. DD će osloboditi:

a. osoblje DP od plaćanja poreza i carina prilikom ulaska/izlaska sa teritorije DD, u skladu sa odredbama NATO/PfP SOFA, po potrebi.

b. DP od plaćanja poreza i carina za privremeno uvezenu opremu i zalihe DP na teritoriju DD za potrebe Vježbe, u skladu sa odredbama NATO/PfP SOFA, po potrebi.

7.2. Po završetku Vježbe, snage DP će vratiti sve predmete i opremu koju su donijele na teritoriju DD, izuzev predmeta i/ili opreme koju DD, u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom DP, odabere da ostane u zemlji ili je izgubljena/utrošena za potrebe Vježbe.

7.3. Materijali koji su donijeti za potrebe Vježbe, kao i lična oprema snaga DP, ne smiju biti predmet razmjene, prodaje, niti bilo kakvog transfera u okviru teritorije DD. Spisak utrošenog, izgubljenog ili materijala i dobara koji nije upotrijebljen u toku Vježbe, priprema DP po završetku Vježbe, a potvrđuju ga vojni organi DD, nakon čega ga snage DP predaju carinskim službenicima na mjestu izlaska iz zemlje, kao dodatak carinskim dokumentima upotrijebljenim prilikom ulaska u zemlju.

7.4. Nabavke roba i usluga od strane DP na teritoriji DD uključivaće sve poreze u skladu sa zakonodavstvom DD, osim ako se mogu izuzeti od oporezivanja u skladu sa NATO/PfP SOFA i drugim međunarodnim sporazumima zaključenim sa DD.

7.5. Nabavka roba i usluga u okviru teritorije države domaćina namijenjena Oružanim snagama bilo koje od država članica Sjevernoatlantskog saveza koja je prisutna na teritoriji države domaćina u svrhu Vježbe, biće izuzeta od plaćanja PDV-a, u skladu sa stavom c) i d) člana 151 Direktive Savjeta EU 2006/112/EC od 28. novembra, pod uslovima i ograničenjima koje država domaćin postavi u ovom TS. U skladu sa članom XI NATO SOFA, oprema (uključujući prevozna sredstva), zalihe, proizvodi i materijali koje koriste snage, a koji su privremeno uvezeni u ili izvezeni sa teritorije u vezi sa Vježbom, izuzimaju se od svih carina, poreza i taksi. U svrhu ove Vježbe, od navedenog će biti izuzete i snage DP koje su članice NATO i PfP. Carinske procedure određuju se u skladu sa NATO/PfP SOFA, po potrebi.

7.6. Zalihe i usluge izuzev goriva, ulja i maziva, kupljene direktno od civilnih/komercijalnih izvora biće oslobođene svih poreza i carina, uključujući i PDV. Svi porezi i carine, uključujući i PDV, koji se odnose na gorivo, ulje i maziva kupljena direktno od civilnih/komercijalnih izvora biće refundirani u skladu sa važećim propisima DD.

7.7. Pod pretpostavkom da je naplaćen porez ili carina na zalihe ili usluge kupljene direktno od civilnih/komercijalnih izvora, biće uspostavljena procedura za refundaciju, po čijem završetku će iznos poreza biti refundiran u razumnom roku.

Član 9 Zahtjevi

8.1 Svi zahtjevi snaga Učesnika na teritoriji DD, izuzev ugovornih zahtjeva, koji nastanu tokom Vježbe (upućivanje, period izvršenja, povratak u matičnu zemlju) rješavaju se u skladu sa relevantnim odredbama NATO/PfP SOFA, kao i drugim važećim međunarodnim sporazumima koji su zaključeni sa DD.

8.2 Osoblje DP koje će koristiti letjelicu(e)/helikopter(e)/brod(ove)/vozilo(a) DD tokom Vježbe podliježe odgovarajućim pravilima uspostavljenim od strane vojnih organa DD, prema potrebi.

8.3 Ugovorni zahtjevi rješavaju se između Učesnika na koje se zahtjevi odnose, a koji su potpisnici datog ugovora.

Član 10 Medicinska podrška

9.1. Medicinska podrška opisana je u Aneksu A ovog TS.

Član 11 Finansijske odredbe

11.1 Finansijske odredbe se nalaze u Aneksu A ovog TS.

Član 12 Zaštita snaga

12.1 Sveobuhvatna i efikasna zaštita snaga (ZS) biće planirana za potrebe Vježbe. Po potrebi, DD će informisati DP o svojim predloženim mjerama zaštite snaga i ograničenjima. Svaki Učesnik je dužan da identifikuje i dostavi DD svoje zahtjeve i ograničenja u pogledu ZS. Zatražena i obezbijedena ZS biće u skladu sa NATO/PfP SOFA i drugim važećim međunarodnim sporazumima zaključenim sa DD.

12.2 U skladu sa članom VII, stav 11, NATO SOFA, DD će preduzeti sve neophodne mjere kako bi obezbijedila adekvatnu bezbjednost i zaštitu snaga DP i njihovog osoblja na teritoriji DD.

12.3. Svi Učesnici priznaju pravo snaga da preduzmu sve neophodne mjere u cilju osiguranja reda i bezbjednosti na svim lokacijama u vezi sa Vježbom, kao i da blisko sarađuju kako bi osigurale bezbjednost pripadnika DP i njene imovine/opreme, u skladu sa ovim TS. Ukoliko dođe do ugrožavanja

snaga DP, vojne vlasti DP mogu preduzeti odgovarajuće mjere kako bi održale ili ponovo uspostavile red i disciplinu u oblastima u okviru njihove nadležnosti. Van tih lokacija, vojna policija DD biće angažovana jedino u dogovoru i saradnji sa vlastima DD, ukoliko je takvo angažovanje neophodno da bi se održali red i disciplina među pripadnicima snaga.

Član 13

Bezbjednost

13.1 Učesnici štite i čuvaju povjerljive informacije i materijale razmijenjene u okviru ovog TS, dajući im ravnopravan status klasifikacije.

13.2 Povjerljive informacije i materijali, uključujući i informacije o potencijalnim nezgodama, ne smiju se odavati trećim licima prije dobijanja pisane saglasnosti Učesnika koji je iste obezbijedio.

13.3 Učesnici neće koristiti jedni protiv drugih povjerljive informacije i materijale razmijenjene u okviru ovog TS.

13.4 Sve povjerljive informacije i materijali obezbijeđeni, stvoreni ili razmijenjeni u okviru ovog TS upotrebljavaće se, distribuirati, skladištiti i čuvati u skladu sa zakonima i propisima Učesnika u oblasti nacionalne bezbjednosti, kao i važećim međunarodnim bilateralnim sporazumima.

13.5 Učesnici moraju osigurati da se pristup povjerljivim informacijama i materijalima dobija jedino u slučaju kada je zaista neophodan, kao i da je isti ograničen na ono osoblje koje ima odgovarajuću dozvolu za pristup tajnim podacima.

13.6 Učesnici će biti odgovorni za zaštitu i sprječavanje ukidanja statusa povjerljivosti razmijenjenih povjerljivih informacija i materijala i po prestanku važenja ovog TS.

Član 14

Rješavanje sporova

14.1. Svaki spor u pogledu tumačenja ili primjene ovog TS biće riješen dogovorom između Učesnika, na najnižem mogućem nivou, i neće biti upućen na bilo koji nacionalni ili međunarodni sud ili trećoj strani radi rješavanja.

Član 15

Stupanje na snagu, trajanje, izmjene i dopune i prestanak važenja

15.1. Ovaj TS i njegovi Aneksi stupiće na snagu na dan posljednjeg potpisa. TS ostaje na snazi sve dok GS ne napuste teritoriju DD i dok sva pitanja između Učesnika u pogledu Vježbe ne budu riješena, osim u slučaju da ista budu ranije zaključena na način što će jedan od Učesnika dostaviti pisano obavještenje drugim Učesnicima, mjesec dana unaprijed.

15.2. U slučaju prestanka važenja ovog TS, relevantne odredbe će nastaviti da se primjenjuju u pogledu svih pitanja koja ostanu neriješena u trenutku prestanka važenja, s naglaskom na ona koja se tiču plaćanja, potraživanja i sporova.

15.4. Uprkos stavu 15.2 iznad, ovaj TS može biti okončan u bilo kom trenutku, međusobnom saglasnošću Učesnika. Niti obavještenje o okončanju, niti prestanak važenja TS, neće osloboditi Učesnike od finansijskih obaveza prema drugim Učesnicima nastalih u vezi sa Vježbom.

15.5. Ovaj TS može se izmijeniti ili dopuniti pisanim putem, uz uzajamnu saglasnost Učesnika. Sve izmjene i dopune stupaju na snagu u skladu sa procedurama opisanim u stavu 1 ovog člana.

Gore navedeno predstavlja sporazum koji su postigli predstavnici Ministarstva odbrane Republike Albanije, Ministarstva odbrane Republike Bugarske, Ministarstva odbrane Republike Hrvatske, Ministarstva odbrane Savezne Republike Njemačke, Ministarstva odbrane Republike Italije, Ministarstva Kosovskih snaga bezbjednosti, Ministarstva odbrane Crne Gore, Ministarstva odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Ministarstva nacionalne odbrane Republike Poljske, Generalštaba Republike Turske, Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, Ministarstva odbrane Sjedinjenih Američkih Država o pitanjima koja su u istom navedena.

Ovaj Tehnički sporazum sačinjen je u 1 (jednom) originalnom primjerku na engleskom jeziku.

Za Ministarstvo odbrane Republike Albanije

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Republike Bugarske

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Savezne Republike Njemačke

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Republike Italije

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo Kosovskih snaga bezbjednosti

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Crne Gore

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Republike Sjeverne Makedonije

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo nacionalne odbrane Republike Poljske

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Generalštab Republike Turske

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

Za Ministarstvo odbrane Sjedinjenih Američkih Država

Potpis.....

Ime.....

Funkcija.....

Datum i mjesto.....

ANEKS A

LOGISTIČKE ODREDBE

1. Medicinska podrška

1.1 DD će obezbijediti hitnu medicinsku pomoć nivoa Role 1. Ostale rutinske zdravstvene usluge nivoa Role 2 i više (uključujući hirurške i stomatološke intervencije) vršiće se na bazi nadoknade. Troškove svih ostalih usluga, a naročito hitne evakuacije civilnim medicinskim sredstvima, kao i zdravstvene njege pružene pripadnicima DP u lokalnim civilnim ustanovama snosiće SN.

1.2 DD će obezbijediti odgovarajuće zdravstvene jedinice i objekte, kao i prevozna sredstva u medicinske svrhe, koja će biti na raspolaganju tokom Vježbe, na svim područjima gdje se Vježba održava.

1.3 U slučaju nezgode ili nesreće koja bi rezultirala smrću pripadnika DP, DD će koordinirati djelovanje sa DP prije sprovođenja autopsije ili procesuiranja posmrtnih ostataka. Predstavnik DP ima pravo da pristustvuje obdukciji, kao i da dobije primjerak konačnog izvještaja o obdukciji. Sve troškove nastale po ovom osnovu snosiće SN.

1.4 Odmah po završetku obdukcije, posmrtni ostaci će biti predati u svrhu transfera u SN. U tom slučaju, DD će obezbijediti odgovarajuće prevozno sredstvo.

1.5 U hitnim situacijama tokom Vježbe, letjelice/helikopteri/brodovi/vozila DD mogu se koristiti za prevoz povrijeđenih pripadnika, u okviru dostupnih sredstava i realnih mogućnosti, do najbliže/najprikladnije zdravstvene ustanove DD.

2. Finansije

ZALIHE I USLUGE KOJE OBEZBJEĐUJE DRŽAVA DOMAĆIN

U skladu sa NATO Bi-SC 75-3 Direktivom za kolektivnu obuku i Vježbe, DD će obezbijediti podršku, u najvećoj mogućoj mjeri, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, nacionalnim prioritetima i realnim mogućnostima i raspoloživim resursima DD. PDD može biti obezbijeđena uz nadoknadu troškova, koja podrazumijeva zamjenu u naturi i/ili razmjenu jednake vrijednosti, kao i besplatnu nabavku.

2.1. **Besplatna PDD.** DD će u fazama izgradnje i postavljanja snaga, izvođenja Vježbe i povratka u matičnu zemlju, bez nadoknade, na bazi dostupnosti (detaljnije u naknadnim Izjavama o zahtjevima (SOR)), obezbijediti sljedeću podršku:

a. Sve pogodne vojne objekte i područja za sprovođenje Vježbe. Svi objekti i područja biće predati snagama u bezbjednom i čistom stanju. Ovi objekti će biti vraćeni DD u istom stanju u kom su preuzeti ili, u slučaju poboljšanja, u poboljšanom stanju. Objekti će obuhvatati, ali ne i biti ograničeni na, odgovarajuću količinu namještaja, u skladu sa SOR, kao i adekvatne elektro usluge za potrebe izvođenja Vježbe;

b. Smještaj u vojnim kasarnama u Zall Herr Garison, prije i nakon Vježbe, kao i smještaj u šatorima, za terenski dio vojne Vježbe;

- h) Obroci koji će biti služeni u objektima albanskih oružanih snaga;
- i) Upotreba struje, vode (velike količine i flaširane), kanalizacije i sl;
- j) Usluge pranja odjeće i čišćenja, prenosne toalete, kontejnere;
- k) Gorivo i maziva isključivo za obnovu zaliha za potrebe Vježbe, za upućivanje i izlazak sa područja Vježbe (Biza) DP treba da planira svoje gorivo.
- a. Eksterna i infrastrukturna bezbjednost u vezi sa objektima koji se koriste za potrebe Vježbe;
- b. Podrška vojnog osoblja DD i oprema u vlasništvu vojske (izuzev inkrementalnih troškova);
- c. Vojna telefonska linija;
- d. Odabrani CIS resursi, uključujući, ali ne ograničavajući se na, neophodne frekventne opsege (bandwidth) i frekvencijsko područje za potrebe Vježbe;
- e. Protivpožarnu zaštitu za objekte i osoblje koje učestvuje u Vježbi;
- f. Hitne zdravstvene usluge i zdravstvene usluge nivoa Role 1, uključujući evakuaciju iz Role 1 u veće nivoe medicinske podrške DD, vojnim sredstvima;
- g. Podrška pri ugovaranju od strane vojnog osoblja DD (podliježe plaćanju za nabavljeni materijal);
- h. Pristup i upotreba poligona za Vježbu;
- i. Uklanjanje otpada;
- j. Skladištenje municije;
- k. Otkrivanje neeksplozivnih naprava;
- l. Carinska odobrenja;
- m. Pristup vojnim aerodromima i vojnim lukama bez naplate lučkih/aerodromskih taksi koje nisu u direktnoj vezi sa traženim, pruženim i dobijenim uslugama.

2.2. **PDD na bazi nadoknade:** Ne dovodeći u pitanje besplatne usluge, DD će, na zahtjev, obezbijediti sljedeću podršku na bazi nadoknade (pod istim uslovima koji važe za snage DD):

2.3. U slučaju nezgode/nesreće, sve troškove proistekle iz repatrijacije posmrtnih ostataka snosiće SN.

2.4. Kada je u pitanju upravljanje otpadom i zaštita životne sredine, DP će biti odgovorna za nestandardan otpad i ekološke štete koje uzrokuju pripadnici SN.

2.5. **Oružje i municija:** Svi Učesnici nose svoje oružje, municiju, kao i svu neophodnu opremu za potrebe Vježbe.

TECHNICAL ARRANGEMENT (TA)

BETWEEN

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF BULGARIA

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF CROATIA

AND

THE FEDERAL MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF GERMANY

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF ITALY

AND

THE MINISTRY FOR KOSOVO SECURITY FORCES OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

AND

THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE OF POLAND

AND

THE GENERAL STAFF OF THE REPUBLIC OF TURKEY

AND

**THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND
NORTHERN IRELAND**

AND

THE UNITED STATES DEPARTMENT OF DEFENSE

CONCERNING

**THE PROVISION OF HOST NATION SUPPORT FOR THE EXECUTION
OF THE EXERCISE “ALBANIAN EFFORT 19” IN THE TERRITORY OF THE REPUBLIC OF
ALBANIA**

INTRODUCTION

The Ministry of Defence of the Republic of Albania, the Ministry of Defence of the Republic of Bulgaria, the Ministry of Defence of the Republic of Croatia, the Federal Ministry of Defence of the Republic of Germany, the Ministry of Defence of the Republic of Italy, the Ministry for Kosovo Security Forces of the Republic of Kosovo, the Ministry of Defence of Montenegro, the Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia, the Ministry of National Defence of Poland, the General Staff of the Republic of Turkey, the Ministry of Defence of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the United States Department of Defence, herein after referred to as “Participants”,

WITH CONSIDERATION FOR the provisions of the Agreement among the Participants to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces (NATO SOFA) dated 19 June 1951,

WITH CONSIDERATION FOR the provisions of the Agreement among the states Participants to the North Atlantic Treaty and the Other states participating in Partnership for Peace regarding the status of their forces (PfP SOFA) dated 19 June 1995 and including Additional Protocol to this Agreement, dated 19 June 1995,

WITH CONSIDERATION FOR the existing bilateral memorandums of understanding between the Participants;

IN CONSIDERATION OF the participation of the Participants’ Forces in Exercise Albanian Effort 19 held in the territory of the Republic of Albania

AND WISHING TO ESTABLISH the Host Nation Support arrangements which that will apply during the Exercise Albanian Effort 19;

Have reached the following understanding:

Article 1 Definitions

1.1 Unless another meaning is specified within this Technical Arrangement (herein after referred to as TA) and its supporting documents, the NATO Glossary of Terms and Definitions(AAP-6) and the definitions set forth in the Allied Acquisition Practice Publication (AACP-1) PART I (Guidelines and Sample Provisions For Memoranda of Understanding) are to apply.

1.2 In addition, for the purposes of this TA, the following definitions are to apply:

- a. **The Exercise – Exercise “Albanian Effort 19”** will be conducted in Albania between **9 September 2019** and lasting on or about **17 September 2019**. The exercise is an Albanian national exercise with the participation of the multinational forces from NATO and regional countries, which aims to enhance knowledge, understanding and proficiency of AAF units and leaders and those of participating multi-national partners in the planning and execution of full spectrum military operations as part of a NATO CTJF with emphasis at the

operational and tactical level.

- b. **Host Nation (HN):** The Republic of Albania.
- c. **Sending Nation (SN)** – The deploying forces of the Participants to the territory of the HN to participate in the Exercise, to include all personnel, material and provisions, together with any civilian components of such forces. The term also includes all ships, aircraft, vehicles, stores, equipment, ammunition (except nuclear, radioactive, chemical and biological materials) and provisions, as well as all air, land and sea lift movement resources, together with their support services required to deploy or support the force.
- d. **Host Nation Support (HNS)** - The civil and military assistance provided by the HN to Forces, that are located on, operating in or transiting through the HN's territory, territorial waters or airspace for the purposes of this TA.
- e. **Visiting Forces (VF)** - All military personnel and materiel including any civilian components of such forces for the purpose of the Exercise. The term also includes all aircraft, vehicles, stores, equipment, and ammunition, supplies as well as all air, land, and sealift movement resources, together with their support services including contractors deploying with or supporting the Force for the purpose of the Exercise.
- f. **Force Protection (FP)** - All measures taken and means used to minimize the vulnerability of personnel, facilities, and operations to any threat, and in all situations, to preserve freedom of action and the operational effectiveness of the Force.
- g. **Exercise Areas** - Those areas in the Republic of Albania, defined in the exercise plans, in which the Forces are deployed for the purpose of conducting the exercise.
- h. **Exercise Command** - General Staff of the Albanian Armed Forces / Joint Operational Command.
- i. **HNS Command** - General Staff of the Albanian Armed Forces.
- j. **Equipment.** The materials necessary for conducting the Exercise including weapons, vehicles, Communications and Information Systems (CIS) equipment, individual protection equipment which are not provided by the HN.
- k. **Supplies and Services.** All classes of supplies and services required by the VF for the purposes of conducting the exercise which are not provided by the HN.

Article 2 Purpose and Scope

2.1. The purpose of this TA is to set out the general principles and procedures for the establishment of exercise operational sites and the provisions provided by the HN to the forces in, or supported from the HN relating to the deployment, execution and redeployment phases of the Exercise. This TA also acknowledges the application of the aforementioned international agreements for the Exercise and support of the SNs' forces during their presence in the territory of the HN.

2.2 The scope of Albanian Effort 19 is to enhance knowledge, understanding and proficiency of AAF units and leaders and those of participating multi-national partners in the planning and execution of full spectrum military operations as part of a NATO CJTF with emphasis at the tactical level.

2.3. The Annexes to this TA form are an integral part of the TA and neither the TA nor the Annexes should be interpreted separately.

2.3.1 **Annex A** – Logistical Annex for all logistical support for the Exercise.

2.4. This TA does not create any rights or obligations under international law that do not already exist pursuant to international agreements between the Participants. This TA is neither intended to conflict with the Participants' respective national legislation, nor is it intended to conflict with, expand upon or replace applicable international agreements and the obligations and authorities therein. In case such a conflict arises, applicable national and/or international law will prevail. The Participants will notify each other promptly in the event of such conflict.

Article 3

Duration of Support

3.1. The HN will provide support to the forces deployed for the Exercise within its fullest capacity and in accordance with this TA

Article 4

Responsibilities of the Participants

4.1. Responsibilities of the HN:

- a. Manage the HNS during the Exercise (deployment, execution period, and redeployment).
- b. Provide the required logistic support and services as mutually determined in the Annex A and other relevant documents. In order to provide support, the HN will make the necessary arrangements with sources of support.
- c. Facilitate the use of airports, sea ports, roads, railroads, areas and infrastructure and take all measures, which ensure entry, reception, temporary stay, deployment, redeployment and sustainment of the Forces.
- d. Assign a liaison officer in the HN support group in order to coordinate interaction between HN military and civil authorities.

- e. Maintain the appropriate administrative and financial records and control procedures for reimbursement to the HN MOD for the services and materials provided to the Forces not being free of charge.
- f. Provide written information no later than 30 days prior to the arrival of SN Forces in the HN territory in the English language about environmental regulations of HN, health and safety regulations and procedures of HN that impact the Exercise.
- g. Be responsible for armed security and have primary responsibility for Force Protection in accordance with the provisions of NATO/PfP SOFA and other applicable international agreements concluded with HN.
- h. The standard of goods and services supplied by the HN will be in accordance with the details set out in Annex A and other relevant documents.
 - a) The HN will retain control over its own HNS resources, unless control of such resources is released.
 - b) Provide the Participants with written information in the English language about HN health and safety regulations and procedures.
 - c) HN will provide to the SN forces military escort from the Point of Entry (POE) to the HN territory to the Exercise area and from the Exercise area to the Point of Departure (POD) .
 - d) In case of an incident/accident concerning SN Forces, the HN will secure the incident/accident site. A SN representative will be entitled to be present during the investigation and to have a copy of the related documents, in accordance with national legislation of the HN.
 - e) Inform all SN personnel upon arrival at the exercise area on the basic principles of conducting the exercise, the Status of Forces and the applicable legislation in the country.
 - f) Authorize personnel of the SN to possess and carry weapons whilst in the territory of the HN in connection with the exercise on condition that they are authorized to do so by their orders and according to the exercise objectives.
 - g) Establish information security procedures that SN personnel must follow including protection measures against computer viruses that might affect the computers used during the Exercise.

4.2. Responsibilities of the SN:

- a) Conduct the Exercise in accordance with this TA and other relevant documents.
- b) Take responsibility for providing their own logistic support, other than the support provided by HN.
- c) Make or conclude those requested and necessary arrangements with appropriate sources/agencies (including civil and commercial sources) to effect the timely and efficient support of the Forces.
- d) Use items on loan and facilities provided by the HN with care and return them in the same condition in which they were received, with the exception of normal wear and tear.

- e) Coordinate all movements of hazardous materials and explosives with the HNS Commander. In case of its transport, the SN will clearly define and submit the list of hazardous materials and explosives. The HNS Commander will supervise the equipment on the list as well as its transport.
- f) During the Exercise, submit all subsequent changes in SN requirements and status reports to the HN and Exercise Command.
- g) Assign the necessary personnel for liaison team/ teams.
- h) Respect HN's environmental, health and safety regulations and procedures provided by the HN concerning the storage, movement or disposal of hazardous and/or dangerous materials.

Article 5

Entry and Exit Procedures

6.1 SN forces will be excused from visa requirements and HN procedures for registration and control of foreigners upon arrival in/departure from HN territory. This will not be considered that as SN military personnel acquires any right of permanent residence or domicile on the territory of the HN. Documents to be presented by SN forces, upon request, will be specified by HN, in accordance with the provision of Section 3 Para 2 of NATO SOFA.

6.2 Upon entry into/exit from the HN territory, the SN must provide HN with Form 302 or appropriate form as specified by HN. The customs procedures will be in accordance with NATO/PfP SOFA and in the most convenient manner. The SN will be allowed to provide necessary Form 302 or appropriate form at the point of destination in order to expedite border crossing procedures.

6.3 The SN will notify the HN with list of members of the SN Forces and Form 302 or appropriate form as specified by HN, at least 40 days prior to the arrival of forces and equipment, including:

- a) Detailed list of SN personnel, detailed list of the SN vehicles, protective gear, electronic devices.
- b) The Points of Entry (POE), route and timetable of their movement from the POE to HN territory to the Exercise area and from the Exercise area to the point of departure (POD).

Article 6

Legal Considerations

6.1. For the states which are party to NATO/PfP SOFA, the status of their forces while in HN territory will be regulated in accordance with NATO/PfP SOFA, as applicable.

6.2. For the states which are not party to NATO/PfP SOFA, the status of their forces while in HN territory will be regulated by existing international agreements concluded with HN.

For the Kosovo Security Forces the status of forces while in HN territory will be regulated by the “Agreement between the Republic of Albania and the Republic of Kosovo on status of the members of Armed Forces of the Republic of Albania and the Security Forces of the Republic of Kosovo during their temporary stationing in the territories of respective states”, signed in Prizren on 1.7.2013.

6.3. During the presence in the territory of the HN, members of the VF will respect the HN's national laws and regulations, in accordance with Section II of the NATO SOFA and bilateral agreements, as applicable.

Article 7 Jurisdiction

7.1. For the states which are party to NATO/PfP SOFA, Section VII of the NATO SOFA and relevant provisions of PfP SOFA, as applicable, shall govern all issues of criminal and disciplinary jurisdiction that may arise during this Exercise.

7.2. For the states which are not party to NATO/PfP SOFA, all issues of criminal and disciplinary jurisdiction that may arise during this Exercise while in the HN territory will be regulated by existing international agreements concluded with HN.

7.3 For the Kosovo Security Forces all issues of criminal and disciplinary jurisdiction that may arise during this Exercise while in HN territory will be regulated by the “Agreement between the Republic of Albania and the Republic of Kosovo on status of the members of Armed Forces of the Republic of Albania and the Security Forces of the Republic of Kosovo during their temporary stationing in the territories of respective states”, signed in Prizren on 1.7.2013.

Article 8 Taxes

7.1. The HN will exempt:

a. SN personnel from duties or taxes at entry in/ exit from the territory of the HN subject to provisions of NATO/PfP SOFA, as applicable.

b. SN equipment and supplies, temporarily imported into the HN territory for the purpose of the Exercise, will be exempted from customs duties and taxes by the HN in accordance with the provisions of the NATO/PfP SOFA, as applicable.

7.2. At the conclusion of the Exercise, the SN Forces will take back all materials and equipment brought by the SN Forces to the territory of the HN, except for the materials and/or equipment approved by the HN and in accordance with the respective SN legislation to be left in the country or that has been lost and/or expended for Exercise purposes.

7.3. Materials brought for Exercise purposes, as well as the personal goods of SN Forces, shall not be exchanged, purchased or otherwise transferred within the territory of the HN. A list of materials or goods consumed, lost, used or otherwise not in use during the Exercise, will be prepared by the SN upon termination of the Exercise, approved by HN military authorities and given by the SN Forces to the customs officials at the departure point, as attachment to the manifest used when entering into the country.

7.4. SN purchases of goods and services on the HN territory will include all taxes in accordance with HN legislation except as exemptions may apply under the NATO/PfP SOFA and other international agreements concluded with HN.

7.5. The supply of goods or services within the territory of the Host Nation intended for the armed forces of any States which is a party to the North Atlantic Treaty, a, that are present on the territory of the Host Nation for the needs of the Exercise, benefit of an exemption from VAT by the dispositions of paragraph c) and d) of article 151 of the European Union Council directive 2006/112/EC of 28 November in the conditions and limits fixed by the Host Nation in this TA. Pursuant to the article XI of the NATO SOFA equipment (including transportation assets), supplies, products, and materials used by Forces temporarily imported into and exported from the territory in connection with the Exercise are exempt from all duties, taxes and fees. For the purposes of this Exercise, those exemptions will also be extended to SN forces belonging to NATO and PfP. Customs procedures shall be determined in accordance with the NATO/PfP SOFA, as applicable.

7.6. Supplies and services other than fuel, oil and lubricants, purchased directly from civilian/commercial sources will be free of all taxes, duties, including VAT. All duties and taxes, including VAT, associated to fuel, oil and lubricants purchased directly from civilian/commercial sources will be reimbursed in accordance with applicable HN regulations.

7.7. On the assumption that exceptionally a tax or duty associated to supplies and services purchased directly from civilian/commercial sources is charged, a reimbursement procedure will be established that upon its completion will give rise in a reasonable time to the Tax reimbursement.

Article 9 Claims

8.1 All claims, other than contractual claims, arising out by the Participants' Forces on the territory of the HN, during the Exercise (deployment, execution period, and redeployment), shall be settled according to the relevant provisions of NATO/PfP SOFA and other applicable international agreements concluded with HN.

8.2 SN personnel who will use HN's aircraft(s)/helicopters(s)/boat(s)/vehicle(s) during the Exercise shall be subjected to applicable rules established by HN's military authorities as appropriate.

8.3 Contractual claims will be settled between the concerned Participants to the contract in question.

Article 10 Medical Support

9.1. The Medical Support is held in Annex A of this TA.

Article 11

Financial Provisions

11.1 The financial provisions are held in Annex A of this TA.

Article 12 Force Protection

12.1 Comprehensive and effective Force Protection (FP) will be planned for the purpose of the Exercise. As appropriate, the HN will inform the SNs of its proposed FP measures, limitations and restrictions. Each Participant is responsible for identifying and providing its FP requirements and limitations to the HN. The FP required or provided will be in accordance with the NATO/PfP SOFA and applicable international agreements concluded with HN.

12.2 In accordance with Section VII, Paragraph 11, of the NATO SOFA, the HN will take measures as are necessary to ensure the adequate security and protection of SN Forces and their personnel within the HN's territory.

12.3. All Participants recognize the right of the Forces to take all appropriate measures to ensure the maintenance of order and security on any locations allocated for the exercise and coordinate closely with each other to ensure the security of the members of the SN and its property/equipment in accordance with this TA. If personnel of a SN Forces are endangered, then SN military authorities may take appropriate measures to maintain or restore order and discipline within their jurisdiction area. Outside these locations, HN's military police shall be employed only subject to arrangements with the authorities of the HN and in liaison with those authorities in so far as such employment is necessary to maintain discipline and order among the members of the force.

Article 13 Security

13.1 The Participants shall protect and preserve the classified information and material exchanged under this TA by giving them equal classification status.

13.2 The classified information and materials including the information about the remains of a possible accident shall not be disclosed to a third party without the prior written consent of the Participant which provided them.

13.3 The Participants shall not use the classified information and materials exchanged under this TA against each other.

13.4 All classified information and materials provided, produced or exchanged under this TA shall be handled, distributed, stored and protected in accordance with national security laws and regulations of the Participant and applicable international bilateral agreements.

13.5 The Participants shall ensure that the access to the classified information and material is based on the need-to-know principle and limited to those personnel having appropriate security clearance.

13.6 The Participants shall continue to be responsible for the protection and prevention of the lifting of the classified status of the exchanged classified information and material even after the termination of this TA.

Article 14

Settlement of Disputes

14.1. Any dispute regarding the interpretation or implementation of this TA will be resolved by consultation among Participants at the lowest possible level and will not be referred to any national or international court or third party for settlement.

Article 15

Entry into force, duration, amendments and termination

15.1. This TA and its associated Annexes will come into effect upon the date of the last signature. It will remain in effect until the VF leaves the territory of the HN and all issues between the Participants relating to the Exercise are concluded unless terminated sooner by either Participant giving 1 (one) month prior notice, in writing, to the other Participant.

15.2. In the case that this TA is terminated, the relevant provisions will continue to be applied in respect of any matters not resolved at the time of termination, in particular in respect to payments, claims and disputes.

15.4. Notwithstanding paragraph 15.2 above, this TA may be terminated by mutual consent of the Participants at any time. Neither the notice to terminate, nor an actual termination, will absolve a Participants of financial obligations owed to the other Participants when such obligations relating to the Exercise were incurred.

15.5. This TA may be amended or modified in writing by the mutual consent of the Participants. Any such amendments and modifications will enter into force in accordance with the procedure of paragraph 1 of this Section.

The foregoing represents the arrangement reached between representatives of The Ministry of Defence of the Republic of Albania, the Ministry of Defence of the Republic of Bulgaria, the Ministry of Defence of the Republic of Croatia, the Federal Ministry of Defence of the Republic of Germany, the Ministry of Defence of the Republic of Italy, the Ministry for Kosovo Security Forces of the Republic of Kosovo, the Ministry of Defence of Montenegro, the Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia, the Ministry of National Defence of Poland, the General Staff of the Republic of Turkey, the Ministry of Defence of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the United States Department of Defence upon the matters referred to therein.

This TA is produced in 1 (one) original in English language.

On behalf of the Ministry of Defence of the Republic of Albania

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of Defence of the Republic of Bulgaria

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of Defence of the Republic of Croatia

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Federal Ministry of Defence of the Republic of Germany

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of Defence of the Republic of Italy

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry for Kosovo Security Forces of the Republic of Kosovo

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of Defence of Montenegro

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of National Defence of Poland

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the General Staff of the Republic of Turkey

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the Ministry of Defence of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

On behalf of the he United States Department of Defence

Signature.....

Name.....

Title.....

Date and Place.....

ANNEX A

LOGISTICAL PROVISIONS**1. Medical Support**

1.1 The HN will provide emergency Medical services of Role 1. However, other routine medical treatment Role 2 and above (including surgery and dental treatment) shall be on reimbursement basis. Any other services and particular any emergency evacuation by civil medical assets and medical care extended to SN's personnel at local civilian facilities will be paid by the SN.

1.2 HN will provide appropriate medical units and facilities, transportation means for medical aims ready for use throughout the Exercise at all Exercise sites.

1.3 In case of an accident or incident resulting to the death of a member of the SN personnel, the HN will coordinate with the SN prior to performing an autopsy or processing the remains. A SN representative will be entitled to be present during the autopsy and to have a copy of the final autopsy report. All related expenses will be the responsibility of the SN.

1.4 After the completion of the autopsy the remains will be released immediately for transfer to the SN. In such a case the HN will appoint the appropriate means of transportation.

1.5 In case of emergency during the Exercise, HN aircraft/helicopter/boat/vehicle may be used to transport injured Forces' personnel within means and capabilities to the nearest/appropriate HN medical facilities.

2. Finance**SUPPLIES AND SERVICES TO BE PROVIDED BY THE HOST NATION**

In accordance with NATO's Bi-SC Collective Training and Exercise Directive 75-3, the HN will provide support to the greatest extent possible on the basis of national legislation, national priorities and the actual capabilities and available resources of the HN. HNS may be rendered on a reimbursable basis, to include replacement in kind and/or equal value exchange and may include provision at no cost.

2.1. **HNS Free of Charge.** The HN will provide the following support free of charge on availability basis (further detailed in subsequent SORs) during the phases of build-up and setting of the forces, the EX play and redeployment:

a. All suitable identified military facilities and areas offered for conducting the EX. All facilities and areas will be handed over to Forces in safe and clear condition. These facilities will be returned to the HN in the same condition as they have been handed over or, in case of improvements, in improved condition. The facilities will include, but are not limited to, appropriate quantity of furnishing as defined in the SOR and adequate electrical services for the purposes of conducting the EX;

b. Accommodation in military barracks in Zall Herr Garison before and after the exercise and accommodation in tents, for the LIVEX part of the exercise;

- h) Meals served in Albanian Armed Forces messing facilities;
- i) Usage of electricity, water, (bulk and bottled), sewage and other utilities;
- j) Laundry and cleaning services, mobile toilets, sanitary containers;
- k) Fuel and lubricants only for the resupply during the exercise area and for the exercise purposes, for deployment and redeployment to and from the exercise area (Biza) SN should plan with their own fuel.
- a. External and infrastructural security associated with facilities used for the Exercise purpose;
- b. Support provided by HN military personnel and military owned equipment (except incremental costs);
- c. Military telephone line;
- d. Selected CIS resources, including but not limited to, the required Bandwidth and Frequencies range as necessary for the Exercise;
- e. Fire protection for exercise facilities and personnel;
- f. Emergency medical services and Role 1 medical services, including evacuation from Role 1 to higher levels of HN medical support by military means;
- g. Contracting support by HN military personnel (subject to payment for material purchased);
- h. Access to, and use of training ranges;
- i. Waste removal;
- j. Storage of ammunition;
- k. Recovery of UXO;
- l. Customs clearances;
- m. Access to military APODs and SPODs free of harbor /airport fees not directly associated with services requested, provided and received.

2.2. **Reimbursable HNS:** Upon request, without prejudice to the services provided free of charge, the HN will provide the following support on a reimbursable basis (chargeable at the same rates chargeable to the HN forces):

2.3. In case of accidents/incidents, all the expenses arisen by the repatriation of the remains will be SN's responsibility.

2.4. Regarding the waste management and environmental issues, SN will be responsible for the unusual wastes and environmental damages arising from SN.

2.5. **Weapons and Ammunition:** Each Participant shall carry its own weapons, ammunition and all necessary equipment for the purposes of the Exercise.